

การพัฒนาทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ
สู่มาตรการแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบ
เขตสุขภาพที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๕๗

The district level – road traffic accident investigation team
development for solving problem system
in ๙th Regional Health Office, ๒๐๑๔.

โดย

กาญจนา ยังขาว

กัญญรัตน์ สระแก้ว

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๕ นครราชสีมา

พ.ศ.๒๕๕๗

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้บริหารหน่วยงานดังต่อไปนี้ กองบังคับการตำรวจภูธรนครราชสีมา สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานขนส่งจังหวัดนครราชสีมา แขวงการทางที่ ๑ และ ๒ จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานบำรุงทางที่ ๓ นครราชสีมา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๕ และทีมสอบสวนการบาดเจ็ประดับอำเภอทุกแห่งที่ดำเนินการจนสามารถจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหาเป็นผลสำเร็จ และขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานในครั้งนี้

คำนำ

จาก สถานการณ์การบาดเจ็บและเสียชีวิตของประเทศไทยจากรายงานของคณะทำงานสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากรถทางถนนในระดับจังหวัด หรือ สอจร. ระบุว่าคนไทยเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุที่รุนแรงถึงวันละ ๓๕ คน หากไม่มีการดำเนินการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ ในอนาคตปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนอาจจะเป็นปัญหาลำดับต้น ๆ ของประเทศ การแก้ปัญหอย่างเป็นระบบจำเป็นจะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลในครบทุกด้าน โดยเฉพาะข้อมูลจากการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บและนำไปสู่การแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป

การจัดทำโครงการ พัฒนาศักยภาพทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอสู่มาตรการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ เขตสุขภาพที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๕๗ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วระดับอำเภอ ให้มีทักษะในการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและสามารถสร้างนวัตกรรมต้นแบบเรื่องด่านชุมชน และนำผลงานไปใช้ประโยชน์ได้

คณะผู้จัดทำโครงการ หวังว่ารายงานการศึกษาฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

ผู้จัดทำโครงการ

พฤษภาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	๑
คำนำ	๒
สารบัญ	๓
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๔
บทคัดย่อ (ภาษาไทย) ๗	
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ) ๘	
บทที่ ๑ บทนำ	๙
บทที่ ๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๑๒
บทที่ ๓ วิธีการศึกษา	๑๗
บทที่ ๔ ผลการศึกษา ๑๙	
บทที่ ๕ สรุปและอภิปรายผล ๓๑	
เอกสารอ้างอิง ๓๓	

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง : โครงการพัฒนาทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอสู่มาตรการแก้ไข
ปัญหาอย่างเป็นระบบ เขตสุขภาพที่ ๙ พ.ศ.๒๕๕๗

ผู้วิจัย : กาญจนา ยังขาว กัญญรัตน์ สระแก้ว

หน่วยงาน : สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๕ นครราชสีมา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ปี : ๒๕๕๗

จากข้อมูลผู้เสียชีวิตจากข้อมูลรณบัตร สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เป็นต้นมา อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๒๑.๖๑ ในปี ๒๕๕๓ จนถึงในปี ๒๕๕๖ อัตราการตายจากอุบัติเหตุทางถนน เท่ากับ ๒๒.๘๙ และพบว่าในเขตสุขภาพที่ ๙ มีอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน ปี ๒๕๕๖ เท่ากับ ๒๙.๑๙ ต่อประชากรแสนคน สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เท่ากับ ๑๘ ต่อประชากรแสนคน แต่ข้อมูลการเสียชีวิตที่เพิ่มขึ้น ยังไม่เพียงพอต่อการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหา จำเป็นต้องมีการดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ทุกด้านที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ข้อมูลด้านบุคคล สถานที่ เวลา พฤติกรรมเสี่ยง ปัจจัยเสี่ยงด้านคน รถ ถนน และการดำเนินงานตามมาตรการต่าง ๆ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน เพื่อให้มีทักษะในการค้นหาข้อมูลและนำมากำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาได้

ผลการดำเนินงาน

อำเภอเป้าหมาย ในจังหวัด สุรินทร์ ชัยภูมิ และบุรีรัมย์ คัดเลือกอำเภอที่อยู่ติดถนนทางหลวง หรือทางหลวงชนบท ที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัด จำนวน ๔๖ อำเภอ มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

๑. จัดประชุมคณะทำงานจัดทำหลักสูตรการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน โดยเน้นการบูรณาการเนื้อหาครบทุกด้าน ครอบคลุมปัจจัยด้าน คน ถนน พาหนะ มาตรการทางกฎหมาย
๒. พัฒนาทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ ประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบงานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ผู้รับผิดชอบงานอุบัติเหตุ โรงพยาบาลชุมชน
๓. ทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ดำเนินกิจกรรมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่แต่ละอำเภอ ตามเกณฑ์ที่กำหนด
 - ๓.๑ จำนวนการตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนนในคราวเดียวกัน ≥ 2 คน หรือจำนวนการบาดเจ็บ ≥ 10 คนขึ้นไป
 - ๓.๒ จุดที่เกิดอุบัติเหตุทำให้มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตมากกว่า ๕ ครั้งในเดือนเดียวกัน (ระยะทางบนถนนสายเดียวกัน ห่างกันไม่เกิน ๓๐๐ เมตรถือเป็นจุดเดียวกัน)

๓.๓ การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตเป็นเหตุที่ได้รับความสนใจจากประชาชนและสื่อมวลชน เช่น เกิดกับเด็ก เกิดกับนักเรียน หรือรถสาธารณะ

หลังจากอบรม ทีมสอบสวนการบาดเจ็บระดับอำเภอ จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ มีรายงานการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนฉบับสมบูรณ์ ระหว่างเดือนมกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๘ จำนวน ๑๓ เรื่อง

๔. จัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน โดยคัดเลือก รายงานการสอบสวนการบาดเจ็บ ที่ได้รับรางวัลที่ ๑ - ๓ มาจัดทำกระบวนการกลุ่ม เพื่อจัดทำมาตรการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหา ผลจากการทำกระบวนการกลุ่ม สรุปดังนี้

๔.๑ อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ นำผลการสอบสวนการบาดเจ็บและเสียชีวิต จากอุบัติเหตุรถตู้โดยสารรับจ้าง ชนกับรถพ่วง ๑๘ ล้อ ถนนสาย ๒๐๑ สีคิ้ว - เชียงคาน (ช่วงอำเภอแก่งคร้อ-ภูเขียว) อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗ ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวน ๑๓ ราย บาดเจ็บสาหัส ๓ ราย บาดเจ็บเล็กน้อย ๑ ราย การวิเคราะห์พบว่า ผู้ขับขี่รถตู้เหนื่อยล้าจากการขับรถเป็นเวลานาน จึงเสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยการจัดทำ”จุดพักรถ (Rest Aria)” เพื่อให้ผู้ขับขี่ได้พักผ่อนระหว่างการเดินทาง โดยใช้แนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ มาต่อยอดได้แก่ การที่เทศบาลจัดทำแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้เดินทาง ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ได้แวะพักผ่อน แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์รถตู้ชนกับรถพ่วง ทำให้ทีมเฝ้าระวังสอบสวนโรคได้นำเสนอข้อมูลแก่ผู้บริหารท้องถิ่น ให้จัดทำเป็นจุดพักรถที่มีการบูรณาการร่วมกับ ระหว่างจุดตั้งตรวจของตำรวจ จุดบริการประชาชน ด้านการตรวจสภาพรถ

๔.๒ จังหวัดสุรินทร์ นำผลการสอบสวนการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถบรรทุก ๖ ล้อ ชนท้ายกับรถทัวร์โดยสารบนทางหลวงหมายเลข ๒๔ (โชคชัย - เดชอุดม) อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๔.๓๐ น. เหตุการณ์นี้มีผู้เสียชีวิต ๑ ราย บาดเจ็บ ๑๒ ราย จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสอบสวนสรุปว่า กรณีนี้เกิดจากความประมาทของคนขับ ทั้งรถโดยสารและรถบรรทุก แต่เนื่องจากถนนเส้นนี้ เกิดอุบัติเหตุหมู่บ่อยครั้ง แต่ทุกครั้งมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเกิดในช่วงเวลา ๐๒.๐๐ -๐๕.๐๐ น. และเกิดจากคนขับหลับใน ทำให้ทีมสอบสวนการบาดเจ็บอำเภอสังขะ เลือกลงมาตรการแก้ไขปัญหา โดยจัดทำ”จุดพักรถ (Rest Aria)” เพื่อให้ผู้ขับขี่ได้พักผ่อนอิริยาบถ คลายความเหนื่อยล้าจากการเดินทางไกล ป้องกันการหลับใน

๔.๓ อำเภอ พุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ นำผลการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถจักรยานยนต์ชนกับรถยนต์ บนถนนพุทไธสง -หนองสองห้อง หลักกิโลเมตรที่ ๕ -๖ ตำบลบ้านแวง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ ๔ - ๕ มกราคม ๒๕๕๗ มีผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์เสียชีวิต ๑ ราย จากการวิเคราะห์สาเหตุเกิดจากพฤติกรรมคนขับขี่จักรยานยนต์ที่ดื่มสุราแล้วมาขับขี่รถ มีประวัติการเกิดอุบัติเหตุมาแล้ว ๑๒ ครั้ง ก่อนเสียชีวิต จึงเลือกการจัดทำมาตรการ “ด่านชุมชน” ซึ่งหมายถึง ด่านตรวจ ที่จัดตั้งในหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการ อาสาสมัคร รประจำจุดตรวจ อาจมาจากการแต่งตั้ง หรือเป็นจิตอาสา ไม่ได้แต่งตั้งจากหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานอื่น ๆ มีวัตถุประสงค์ เพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนน

ในพื้นที่ชุมชน และเพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติการเฝ้าระวังในชุมชนเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่มีสมาธิขับรถออกจาก ชุมชน

ผลลัพธ์ของโครงการ

การดำเนินงานโครงการพัฒนาทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน เขตสุขภาพที่ ๙ ทำให้เกิด มาตรการในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ๓ รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ “ด่านชุมชน” ที่แตกต่างจากด่าน บริการประชาชน โดย “ด่านชุมชน” จะเป็นด่านที่จัดตั้งขึ้นโดยประชาชน และดำเนินการโดยประชาชน ซึ่งผลจาก การดำเนินงานด่านชุมชน อำเภอพุทธไธสง จ.บุรีรัมย์ จำนวน ๑๓ หมู่บ้านในช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๘ โดย เปรียบเทียบข้อมูลกับเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๗ พบว่าสามารถลดจำนวนผู้บาดเจ็บลงได้ ๑๖ ราย (จาก ๑๗ ราย เหลือ ๑ ราย) คิดเป็นร้อยละ ๙๔ และควบคุมไม่ให้คนเมาสุราออกไปขับขีรถได้ จำนวน ๓๒๕ ราย เหลือ หมู่บ้านละ ๒๕ ราย แสดงว่ามาตรการด่านชุมชน มีผลต่อการลดการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนได้จริง

รูปแบบ “จุดพักรถ” อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ โดยเทศบาลตำบลแก้งคร้อ ร่วมกับโรงพยาบาล สถานีตำรวจภูธรอำเภอ และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ได้ประยุกต์รูปแบบจุดพักรถร่วมกับการตกแต่งประดับ พื้นที่ให้สวยงาม สำหรับให้ประชาชนที่เดินทางผ่านเส้นทางถนน ๒๐๑ ได้หยุดพักคลายความเหนื่อยล้าจากการ เดินทางไกลได้พักผ่อนถ่ายรูป จากการประเมินผลช่วงเทศกาลปีใหม่ มีผู้เดินทางมาแวะพัก ประมาณ ๕๐๐ คน

ส่วนรูปแบบ “จุดพักรถ” อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลกระเทียม ร่วมกับตำรวจ และผู้นำชุมชนตำบลกระเทียม มีรูปแบบที่แตกต่างจากอำเภอแก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ โดยเน้นเรื่องการ บริการประชาชนที่เดินทางผ่านเส้นทางสาย ๒๔ ให้มีจุดพักรถระหว่างการเดินทาง เพื่อป้องกันการหลับในซึ่งเป็น สาเหตุสำคัญต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนน

สรุปผลที่ได้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการทั้งด้านการพัฒนาศักยภาพทีมสอบสวนการบาดเจ็บ จากอุบัติเหตุทางถนน ให้สามารถสอบสวนได้ตาม รูปแบบทางวิชาการระบาดวิทยาและการสอบสวนการบาดเจ็บ จากอุบัติเหตุทางถนน และนำข้อมูลที่ได้จากการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ไปกำหนดมาตรการแก้ไข ปัญหาและลดการบาดเจ็บในพื้นที่ได้จริง

ความคาดหวังจากการจัดทำโครงการ

๑. เกิดการขยายผลการทำงานในด้านการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนไปยังพื้นที่อื่น ๆ
๒. ข้อมูลจากการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการ จัดทำนโยบายเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุในระดับพื้นที่
๓. องค์กรท้องถิ่นนำประเด็นอุบัติเหตุไปบรรจุเป็น แผนงาน โครงการ และกิจกรรมหลักในการแก้ไขปัญหา อุบัติเหตุทางถนนและสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานแก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรขยายการการติดต่อกรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ให้ทีมสอบสวนการ บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ระดับอำเภอทุกอำเภอ ในเขตสุขภาพที่ ๙
๒. ควรนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่หน่วยงานระดับอำเภอ จังหวัด เขตสุขภาพ และกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนในการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนต่อไป

บทคัดย่อ

การพัฒนาทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ สู่การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ เขตสุขภาพที่ ๙ พ.ศ.๒๕๕๗ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ ให้สามารถ สอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการแก้ไขปัญหาการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนได้ การดำเนินงานใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นกระบวนการจัดทำหลักสูตรการอบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนแบบสหสาขา หลังการสอบสวนนำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเสนอแก่หน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่ ผลการดำเนินการจัดการอบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน แก่ทีมสอบสวนระดับอำเภอ จำนวน ๔๖ ทีม ผลผลิตที่ได้ มีการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน จำนวน ๑๓ เรื่อง และนำไปสู่การจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหา ๒ มาตรการ ได้แก่ มาตรการด่านชุมชน ต้นแบบที่มีคุณภาพ จัดตั้งโดยชุมชนและดำเนินการโดยชุมชน สามารถตรวจเตือนผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่เมาสุราไม่ให้ขับรถออกจากชุมชน ทำให้ลดจำนวนการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนได้จริง และ มาตรการจุดพักรถแบบบูรณาการ โดยความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานในครั้งนี้ ทุก อำเภอ ควรมีทีมสอบสวนที่ผ่านการอบรมการสอบสวนบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและค้นหาสาเหตุเพื่อนำเสนอเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก้ไขปัญหาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต่อไป

Abstract

This project was purpose for enhancing the team investigation-skill efficiency in order to solve the road accident problem by using the investigated data. The action research is used as a primary method and the interdisciplinary field road traffic investigation program is provided for ൫൨ district level investigation teams. Thirteen road traffic accident investigations bring about problem solving method of two measures-The community checkpoint measure that arrange and manage by the community, it has purpose to warn the villager about safety driving. The other measure is Integration resting area on main road by network co-operation. The result showed that the road traffic accidents drastically decrease. As the result of the project every district should have the road traffic accident investigation team with intensively training to analyze the data, investigate the cause of accident and suggest the way to solve problem to the related local government office.

บทที่ ๑

บทนำ

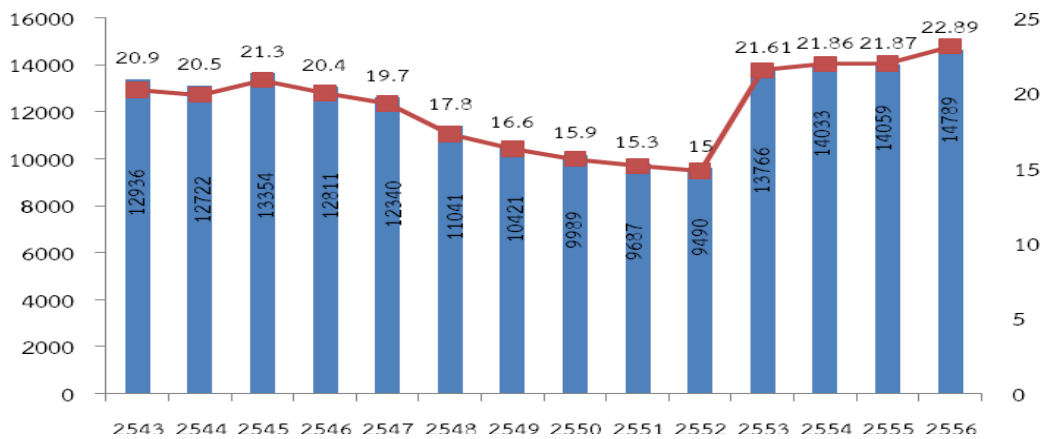
โครงการพัฒนาทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ สู่การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบเขตสุขภาพที่ ๙ พ.ศ.๒๕๕๗ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วระดับอำเภอ ในการเฝ้าระวังและสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการจัดทำแผนงานโครงการในการแก้ไขปัญหาการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

จากการที่องค์การอนามัยโลกได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของอุบัติเหตุทางถนน โดยได้จัดลำดับความสำคัญสาเหตุของโรคและการบาดเจ็บ พบว่าการบาดเจ็บจากการจราจรทางถนนได้ถูกจัดไว้ในลำดับที่ ๙ ในปี ๒๕๓๓ และคาดการณ์ไว้ว่า หากไม่มีการดำเนินงานที่เหมาะสมจะส่งผลให้อัตราการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางถนนเลื่อนจากลำดับที่ ๙ ไปอยู่ลำดับที่ ๓ ในปี ๒๕๖๓^(๑) ทุกปีมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนประมาณ ๑.๓ ล้านคน มีผู้บาดเจ็บหรือพิการประมาณ ๕๐ ล้านคน อุบัติเหตุทางถนนเป็นสาเหตุการตายอันดับแรกในกลุ่มอายุระหว่าง ๑๕-๒๙ ปี และเป็นสาเหตุการตายอันดับสองในกลุ่มเด็กอายุระหว่าง ๕-๑๔ ปี นอกเหนือจากนั้นมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเป็นกลุ่มคนเดินเท้า ผู้ใช้รถจักรยาน และผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ หากไม่มีการวางแผนป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน ในประเทศที่ยากจนถึงปานกลางจะสูงขึ้นเป็นสองเท่าในปี ค.ศ. ๒๐๒๐^(๒)

สำหรับประเทศไทยสถานการณ์การบาดเจ็บและเสียชีวิตของประเทศไทยจากรายงานของคณะทำงานสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจราจรทางถนนในระดับจังหวัด หรือ สจร. ระบุว่าคนไทยเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุขึ้นสูงถึงวันละ ๓๕ คน และมีแนวโน้มว่าผู้ชายจะเสียชีวิตมากกว่าผู้หญิงถึง ๔ เท่า^(๓) ในปี พ.ศ.๒๕๕๔ มีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ จำนวน ๑๔,๐๓๓ ราย บาดเจ็บต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาล จำนวน ๑๐๔,๗๒๕ ราย มูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจ จำนวน ๒๕๔,๙๓๕ ล้านบาท^(๔)

และจากข้อมูลจำนวนผู้เสียชีวิตจากข้อมูลมรณบัตร สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ในภาพรวมตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๓ - ๒๕๕๒ มีจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จนเมื่อปี ๒๕๕๓ เป็นต้นมา สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ได้มีการนำข้อมูลมรณบัตรมาสอบทานกับหนังสือรับรองการตายเพื่อปรับสาเหตุการตายให้ถูกต้องมากขึ้น ทำให้อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก ๑๕.๐๐ ต่อแสนประชากร ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๒๑.๖๑ ในปี ๒๕๕๓ จนถึงในปี ๒๕๕๖ อัตราการตายจากอุบัติเหตุทางถนน เท่ากับ ๒๒.๘๙ ดังภาพ^(๕)

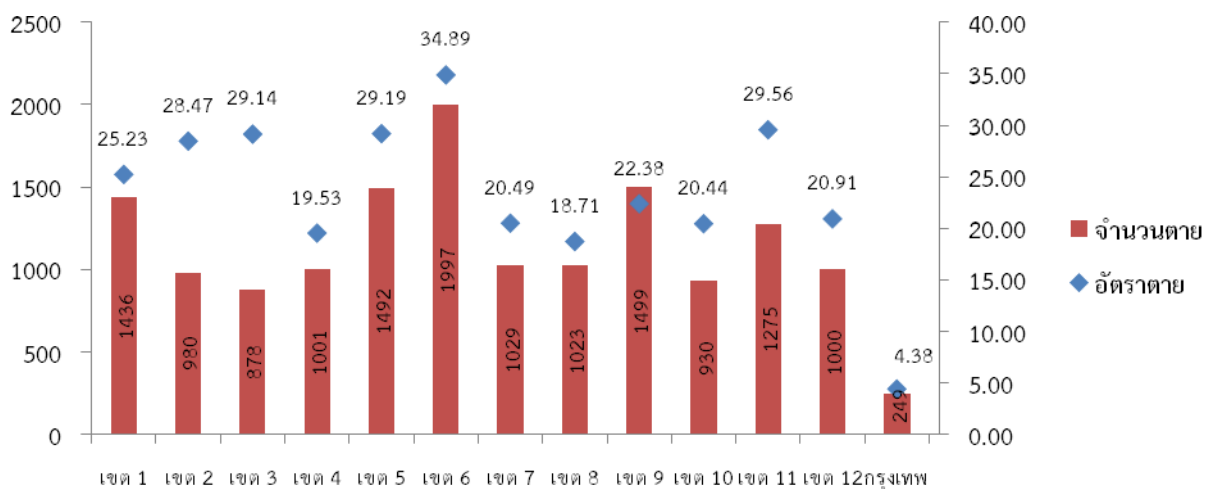
ภาพที่ ๑ จำนวนและอัตราการเสียชีวิตต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คนจากอุบัติเหตุทางถนน(๐๑-V๘๙) ปี ๒๕๔๓-๒๕๕๖

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลมรณบัตร สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
 : ปี ๒๕๓๓ - ๒๕๕๖ ข้อมูลมรณบัตรและหนังสือรับรองการตาย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ในเขตสุขภาพที่ ๙ พบว่าอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนในภาพรวมของเขต ปี ๒๕๕๖ เท่ากับ ๒๙.๑๙ ต่อประชากรแสนคน^(๕) ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กระทรวงกำหนดไว้ เท่ากับ ๑๘ ต่อประชากรแสนคน

ภาพที่ ๒ จำนวนและอัตราการเสียชีวิตต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน จากอุบัติเหตุทางถนน(๐๑-V๘๙) ปี ๒๕๕๖

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลมรณบัตรและหนังสือรับรองการตาย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

จากสถานการณ์ดังกล่าว จำเป็นต้องมีการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดมาตรการและ การแก้ไขปัญหาได้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ การจะได้มาซึ่งข้อมูลการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน นอกจากระบบเฝ้าระวังที่มีการจัดเก็บในโรงพยาบาลทุกแห่ง แล้ว จะต้อง

มีการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากการสอบสวนหาสาเหตุและพฤติกรรมเสี่ยง รวมถึงปัจจัยเสี่ยงด้าน คน ถนน และ สิ่งแวดล้อม

ดังนั้น สำนักงานป้องกันควบคุมโรค ที่ ๕ นครราชสีมา จึงได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว ให้มีทักษะในการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน และสามารถวิเคราะห์ข้อมูล และแปลงสู่การ เสนอและเชิงนโยบายที่เหมาะสมกับพื้นที่ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) เรื่องการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางบก เขตสุขภาพที่ ๙ ขึ้น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ให้สามารถสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนได้
๒. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ไปกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้

บทที่ ๒

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

๑. แนวคิดการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

๒. เอกสาร/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. แนวคิดการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางการจราจร^(๒)

เป็นกระบวนการที่เชื่อมต่อการเฝ้าระวังการบาดเจ็บซึ่งอธิบายเรื่องการกระจาย ด้านบุคคล สถานที่ และเวลา และยังขาดการค้นหาลำดับเพื่อไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาระบบสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน มีวัตถุประสงค์หลัก

๑. เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ทางระบาดวิทยา ทางด้านการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ทั้งทางด้านพัฒนาความรู้ใหม่ จากมาตรการที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้งาน และบริบทที่แตกต่างของแต่ละท้องถิ่น

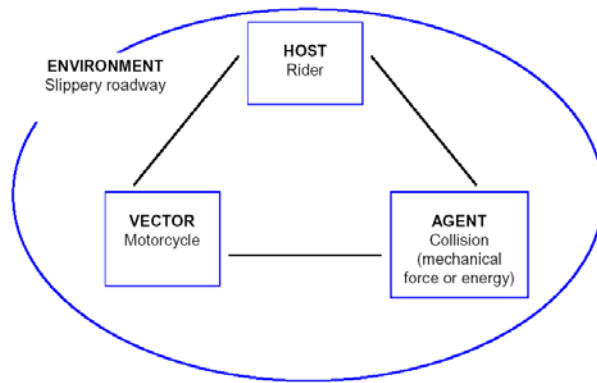
๒. เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งของการเชื่อมโยงเรื่องความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อม ยานพาหนะ และ การสัญจรทางถนน

๓. เพื่อสนับสนุนมาตรการ ซึ่งมุ่งเน้นกลุ่มผู้ใช้งาน โดยอาศัยความรู้เดิมที่มี และใช้รูปแบบทางวิชาการ (Model) ที่ใช้ได้กับภูมิภาคต่างๆ ของโลกมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของแต่ละพื้นที่ในประเทศไทย

ซึ่งรูปแบบและแนวทางอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เนื่องจากการบาดเจ็บนั้น อาจเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญของเทคโนโลยีการขนส่ง และพฤติกรรมของผู้ใช้รถใช้ถนน อาจขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยเป็นต้น ดังนั้นในการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน จะต้องมีการประยุกต์นำรูปแบบหรือแนวคิดด้านระบาดวิทยา ได้แก่

๑. Epidemiologic Triad model หรือสามเหลี่ยมทางระบาดวิทยา เป็นองค์ประกอบ ที่มุ่งอธิบายกลไกการเกิดโรค ๔ ประการคือ ผู้บาดเจ็บ Host , พลังงานที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ Agent , พาหนะ Vector, และสภาพแวดล้อม Environment

ภาพที่ ๓ ตัวอย่างองค์ประกอบการบาดเจ็บจากจักรยานยนต์ล้ม

Host คือ ผู้ขับขี่และผู้โดยสารที่บาดเจ็บ Agent คือ พลังงานกลที่เกิดขึ้นในขณะที่ยานยนต์เคลื่อนที่ Vector คือ พายุหรือตัวนำพลังงาน ได้แก่ ยานยนต์ และ Environment คือ สิ่งแวดล้อม เช่น ถนนที่ลื่น และรวมสภาพสังคมที่ยอมรับให้มีพฤติกรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีความเสี่ยงอันตรายเช่นนั้น

จะเห็นว่า เป็นการประยุกต์ Epidemiologic Triad (Host, Agent, & Environment) โดยให้ความสำคัญกับพายุ (vector) มากขึ้น และนำมาแสดงในแผนภาพด้วย การพิจารณาเช่นนี้ ทำให้มองเห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้อย่างดี ทำให้การพิจารณามาตรการทางเลือก เพื่อควบคุมและป้องกันปัญหาได้หลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น

ปัจจัย - มาตรการทางเลือก

Host - ป้องกันผู้ใช้จักรยานยนต์ด้วยการสวมหมวกนิรภัย และเสื้อผ้าที่หนาพอที่จะต้านทานแรงเสียดสีกับพื้นถนน หรือวัตถุในบริเวณที่เกิดเหตุได้

- จัดบริการสุขภาพด้านกายภาพบำบัด เพื่อช่วยให้การฟื้นฟูสุขภาพคืนสู่ปกติให้เร็วและมากที่สุด

Agent - จำกัดความเร็ว เพื่อลดพลังงานที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บเมื่อเกิดเหตุ

Vector - สั่งระงับการจำหน่าย หรือห้ามนำเข้าจักรยานยนต์ที่ขับขี่ได้เร็วเกินระดับความเร็วสูงสุดที่กำหนด

- พัฒนาการออกแบบจักรยานยนต์ เพื่อลดโอกาสการลื่นล้ม

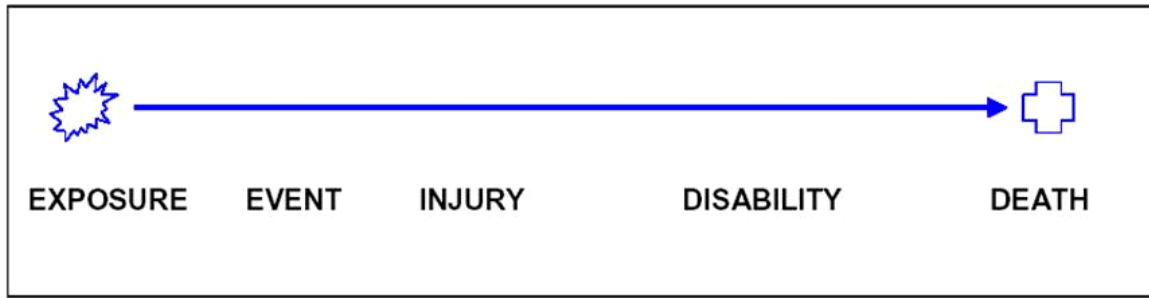
Environment - ลดความเร็ว หรือความลื่นของถนน

- สร้างลูกคลื่นบนผิวถนนเพื่อลดความเร็วของการขับขี่ (speed bump)

อย่างไรก็ตาม การทำความเข้าใจการเกิดการบาดเจ็บอาจมีหลายกรอบแนวคิด ในหนังสือ Injury Surveillance Guideline ที่องค์การอนามัยโลกร่วมกับศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา ได้นำเสนออีก ๒ แบบ คือ Injury Spectrum Model และ Haddon's Matrix Model

๒. Injury Spectrum Model เป็นแนวทางการวิเคราะห์การบาดเจ็บ โดยมองการเปลี่ยนแปลงตามเวลา เริ่มจากการสัมผัสปัจจัยเสี่ยง (Expose) ไปสู่การเกิดเหตุ การบาดเจ็บ การพิการ และการตาย

ภาพที่ ๔ Injury Spectrum Model

กรอบแนวคิดนี้นำไปสู่การคิดมาตรการป้องกันควบคุมโรคที่นักสาธารณสุขคุ้นเคย ได้แก่ การป้องกันระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง การคิดมาตรการป้องกันควบคุมโรคโดย การใช้ Injury Spectrum Model

ระดับการป้องกัน	ความหมาย และตัวอย่างมาตรการ
ก่อนปฐมภูมิ กฎหมาย	กำหนดอายุผู้ขับขี่ กฎหมายจำหน่ายสุราในเวลากำหนด กฎหมายจำกัดความเร็ว จำกัดประเภทของยานพาหนะบนถนน ถนนไม่ปะปนกัน
ปฐมภูมิ	ป้องกันการบาดเจ็บ หรือลดปัจจัยที่จะนำไปสู่การเกิดเหตุ ตัวอย่างเช่น การสวมหมวกนิรภัย(ป้องกันการบาดเจ็บที่ศีรษะ) การ คาดเข็มขัดนิรภัย(ป้องกันร่างกายไม่ให้กระแทกกับตัวรถ) รวมไปถึง การให้การศึกษา มีมาตรการไม่ให้มีการเมาแล้วขับ เป็นต้น
ทุติยภูมิ	การตรวจวินิจฉัยอย่างรวดเร็ว (Early diagnosis) ในที่เกิดเหตุและให้ การปฐมพยาบาล การนำส่งอย่างถูกต้องเหมาะสม ตติยภูมิ ได้แก่ การรักษาพยาบาล และฟื้นฟูจากความพิการ เป็นต้น

๓. Haddon's Matrix model ในปี ค.ศ. ๑๙๗๐ William Haddon Jr. ได้เสนอแนวคิดการวิเคราะห์การบาดเจ็บ โดยนำเอา injury spectrum มาผนวกกันกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บ ซึ่งสามารถใช้วิเคราะห์การบาดเจ็บได้ทุกชนิด และทำให้พิจารณาความเป็นไปได้ในการป้องกันการบาดเจ็บ ในเหตุการณ์คล้ายกันที่อาจเกิดในอนาคตได้ และ model นี้มีการใช้อย่างแพร่หลาย

ตาราง Haddon's Matrix model ช่วยในการวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การบาดเจ็บ โดยใช้ความสัมพันธ์ของช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ก่อนเกิดการบาดเจ็บ ขณะเกิดการบาดเจ็บและภายหลังเกิดการบาดเจ็บ โดยใช้วิธีการหาข้อมูลเชิงคุณภาพ และจำเป็นต้องใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลสำคัญเพื่อยืนยันความถูกต้องในการตัดสินสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยปราศจากการตัดสินโดยใช้ความรู้สึกหรือคำบอกเล่าที่มีน้ำหนักน้อย

ตารางที่ ๑ แสดงวิธี การนำ Haddon's Matrix Model มาใช้ประยุกต์เพื่อใช้ในการควบคุมป้องกันการบาดเจ็บ

ลำดับ	Human(or Host)	Vector(vehicle)	Physical environment	Socio-economic environment
Pre-event	คนมีความเสี่ยงใดมาก่อนหรือไม่	พาหนะของพลังงานมีอันตรายสูงหรือไม่	สิ่งแวดล้อมมีอันตรายหรือไม่ มีสิ่งที่จะช่วยลดอันตรายหรือไม่	สิ่งแวดล้อมกระตุ้นหรือช่วยลด การสัมผัสกับความเสี่ยงหรืออันตรายหรือไม่
Event	คนมีความทนทานเพียงพอต่อพลังงานที่ทำให้บาดเจ็บได้หรือไม่	พาหนะมีเครื่องป้องกันการบาดเจ็บหรือไม่	สิ่งแวดล้อมมีส่วนร่วมในการบาดเจ็บขณะเกิดเหตุหรือไม่	สังคมยอมรับว่าสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่มีส่วนในการบาดเจ็บขณะเกิดเหตุหรือไม่
Post event	การบาดเจ็บรุนแรงพอที่จะส่งผลทำให้เกิดความพิการหรือไม่	หลังเกิดเหตุพาหนะมีส่วนให้การบาดเจ็บรุนแรงเพิ่มขึ้นหรือไม่	สิ่งแวดล้อมมีส่วนร่วมทำให้การบาดเจ็บรุนแรงเพิ่มขึ้นหรือไม่	สิ่งแวดล้อมมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสุขภาพจากการบาดเจ็บหรือไม่

การแบ่งประเภทการบาดเจ็บ

การบาดเจ็บอาจจัดแบ่งได้หลายวิธี แต่เพื่อให้เห็นโอกาสหรือแนวทางดำเนินมาตรการการวิเคราะห์ส่วนใหญ่นั้น ได้แบ่งประเภทการบาดเจ็บ โดยใช้เกณฑ์ในเรื่องความตั้งใจและเป็นความตั้งใจของใคร ซึ่งทำให้จัดแบ่งประเภทของการบาดเจ็บ ดังนี้

๑. การบาดเจ็บที่เกิดโดยไม่ตั้งใจ (หรือ อุบัติเหตุ)
๒. การบาดเจ็บที่เกิดโดยตั้งใจ
 - ๒.๑ ถูกผู้อื่นทำร้าย
 - ๒.๒ ทำร้ายตนเอง
 - ๒.๓ ปฏิบัติการตามกฎหมาย (เช่น ตำรวจต่อสู้กับผู้ร้าย เป็นต้น)
 - ๒.๔ สงคราม และผลจากการต่อสู้จากการประท้วง
๓. การบาดเจ็บที่เกิดโดยไม่ทราบเจตนา

ปัญหาการบาดเจ็บที่สำคัญ ได้แก่ การบาดเจ็บจากการจราจร ซึ่งจากการเฝ้าระวังการบาดเจ็บในประเทศไทย พบว่า ประมาณกว่าครึ่งหนึ่งของการบาดเจ็บทุกสาเหตุ (ทั้งที่เกิดโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ) คือ อุบัติเหตุจากการจราจรการสอบสวนสาเหตุการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนในสถานการณ์จริง

ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

๑. รับรายงาน ตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อมูล เตรียมทีม
๒. ศึกษาข้อมูลและลักษณะการบาดเจ็บ ของผู้ประสบอุบัติเหตุที่เสียชีวิตและเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

๓. สอบถามข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุ จากผู้อยู่ในเหตุการณ์และผู้พบเห็นเหตุการณ์
๔. ศึกษาสภาพแวดล้อม ณ.บริเวณจุดเกิดเหตุ และสภาพรถที่เกิดอุบัติเหตุ
๕. ติดตามข้อมูล จากผู้ประสบเหตุในชุมชน
๖. ประสานข้อมูล กับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ดูแลคดี
๗. ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ในกรณีที่เกิดจากการสอบสวน
๘. การเขียนรายงานการสอบสวน

การสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน จะช่วยให้ ค้นหาข้อมูลในด้านปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในแต่ละเหตุการณ์ และอาจนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในระยะสั้น หรือระยะยาว ได้

๒. เอกสาร/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กาญจนา ยังขาว และคณะ ได้ทำการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถไฟชนกับรถนักเรียน ที่บริเวณทางข้ามรถไฟบ้านหนองแสง ตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบรายละเอียด สาเหตุของเหตุการณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบาดเจ็บและเสียชีวิต โดยใช้วิธีการศึกษา ข้อมูลย้อนหลังการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถไฟชนรถนักเรียนจากแฟ้มประวัติของโรงพยาบาลโรงพยาบาลลำปลายมาศ และโรงพยาบาลบุรีรัมย์ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ พยาบาลประจำห้องอุบัติเหตุของโรงพยาบาลลำปลายมาศ ผู้ประสบอุบัติเหตุที่นอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลบุรีรัมย์ และเจ้าหน้าที่ตำรวจเจ้าของคดี ศึกษาด้านยานพาหนะ ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ สภาพรถและสถานที่เกิดเหตุ ผลการศึกษาพบว่า รถโดยสารหกล้อรับส่งนักเรียน วิ่งรับนักเรียนจากโรงเรียนลำปลายมาศ โรงเรียนธารทองพิทยาคมและโรงเรียนบำรุงวิทยา เมื่อมาถึงทางข้ามทางรถไฟเกิดเครื่องยนต์ดับขณะกำลังข้ามทางรถไฟ ทำให้รถไฟดีเซลรางปรับอากาศ ขบวนที่ ๗๑ กรุงเทพ-ศรีสะเกษที่กำลังวิ่งมาพุ่งชนรถนักเรียน ทำให้รถขาดสองท่อนตัวห้องโดยสารหลุดออกจากตัวรถกระเด็นตกลงคูข้างทาง ส่วนตัวรถตกอยู่บริเวณข้างทางรถไฟ ด้วยแรงเหวี่ยงทำให้นักเรียนหลุดออกนอกตัวรถ เป็นเหตุให้เสียชีวิต ณ ที่เกิดเหตุ ๖ ราย เสียชีวิตที่ห้องอุบัติเหตุฉุกเฉินโรงพยาบาลลำปลายมาศ จำนวน ๑ ราย และเสียชีวิตที่ห้องอุบัติเหตุฉุกเฉินโรงพยาบาลบุรีรัมย์ จำนวน ๒ ราย เหตุการณ์ครั้งนี้มีผู้ประสบอุบัติเหตุทั้งหมด ๓๕ ราย ผู้บาดเจ็บที่ส่งต่อโรงพยาบาลบุรีรัมย์ จำนวน ๑๑ ราย (เสียชีวิต ๒ ราย) ผู้บาดเจ็บที่นอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลลำปลายมาศ จำนวน ๕ ราย ส่วนผู้บาดเจ็บที่ได้รับบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย จำหน่ายกลับบ้าน จำนวน ๑๒ ราย สภาพรถที่เกิดเหตุขาดเป็นสองท่อนบริเวณล้อหน้าด้านขวามีร่องรอยการชน ประตูด้านคนขับยุบ กระजरรถแตกละเอียด

สรุปการเกิดอุบัติเหตุครั้งนี้จะเกิดจากน่าจะเกิดจากแบตเตอรี่เครื่องยนต์ที่เสื่อมสภาพ ทำให้เครื่องยนต์เกิดดับระหว่างข้ามทางรถไฟและสตาร์ทไม่ติด ประกอบกับพฤติกรรมของผู้ขับขี่ที่มีความเคยชินในการขับรถข้ามทางรถไฟในระยะที่กระชั้นชิด ทำให้รถไฟกำลังวิ่งมาด้วยความเร็วสูงไม่สามารถหยุดได้ทัน ปัจจัยที่เป็นตัวส่งเสริมให้เกิดอุบัติเหตุในครั้งนี้คือสภาพแวดล้อม เนื่องจากบริเวณถนนข้ามทางรถไฟจุดนี้เป็นเนินสูง ไม่มีเครื่องกั้นทางรถไฟและสัญญาณไฟเตือนทำให้ผู้ขับขี่ที่มีความเคยชินอาจจะไม่ได้สังเกตรถไฟที่กำลังวิ่งมา ดังนั้นถนนที่เป็นทางข้ามทางรถไฟทุกแห่งต้องมี เครื่องกั้นโดยความรับผิดชอบของการรถไฟพร้อมกับท้องถิ่น ถนนก่อนถึงทางข้ามทางรถไฟควรมีลูกกระพรวนเพื่อเตือนผู้ขับขี่ว่าให้ระวังทางข้างหน้าหรือควรมีหลังเต่าเพื่อให้รถที่จะข้ามทางรถไฟลด

ระดับความเร็วลงก่อนข้าม รถที่เป็นรถรับส่งนักเรียนต้องมีการตรวจสภาพโดยกรมการขนส่งทางบก ปีละ ๒ ครั้ง ๑ ครั้งต่อภาคการศึกษา และไม่ควรให้มีการห้อยโหนนอกตัวรถหรือนั่งบนหลังคาหากมีที่นั่งกลางควรมีพนักพิง เพื่อลดการบาดเจ็บและเสียชีวิต ในอนาคตหากมีการสร้างถนนข้ามทางรถไฟหรือปรับปรุงควรจะเป็นสะพานข้ามหรือเป็นอุโมงค์ลอด และควรมีการปลูกจิตสำนึกเด็กและเยาวชนในเรื่องของการขับขี่รถอย่างปลอดภัยและการเคารพกฎจราจร^(๗)

บทที่ ๓ วิธีการศึกษา

วัตถุประสงค์และวิธีการศึกษา

ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เนื่องจากการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน มีลักษณะเข้าได้กับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

๑. มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change)
๒. มีผู้เกี่ยวข้อง (Partnership) ใช้การปรึกษาและร่วมมือทำงาน (Collaboration)
๓. ใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) เพื่อตรวจสอบและควบคุม
๔. เป็นการเรียนรู้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ (System action learning process)
๕. เริ่มต้นจากจุดเล็กๆ (Start Small)
๖. สร้างความรู้ใหม่ ที่มาจากการปฏิบัติจริง (Knowledge from action)^(๘)

ซึ่งการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้วิธีการสอบสวน เกิดการทำงานเป็นทีมแบบสหสาขา เพื่อร่วมกันค้นหาสาเหตุ และพัฒนาแนวทางแก้ปัญหาการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน และผลจากการสอบสวนการบาดเจ็บอาจสร้างความรู้ใหม่ที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับพื้นที่

พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน

การคัดเลือกอำเภอเป้าหมาย ในจังหวัด สุรินทร์ ชัยภูมิ และบุรีรัมย์ คัดเลือกอำเภอที่อยู่ติดถนนทางหลวง หรือทางหลวงชนบท ที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัด ได้อำเภอตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งสิ้น จำนวน ๔๖ อำเภอ แผนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

๑. จัดตั้งคณะทำงานจัดทำหลักสูตรการอบรมการสอบสวนการบาดเจ็บระดับอำเภอ โดยเน้นการ

บูรณาการระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัด สำนักงานป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัย กองบังคับการตำรวจภูธร แขวงทางหลวงจังหวัด สำนักงานขนส่งจังหวัด และสำนักงานป้องกัน
ควบคุมโรคที่ ๕ นครราชสีมา

๒. จัดประชุมจัดทำหลักสูตรการอบรมสอบสวนการบาดเจ็บระดับอำเภอ โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย
ความรู้หลักการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน เรียนรู้จากรายงานการสอบสวนการบาดเจ็บจาก
อุบัติเหตุทางถนน การฝึกปฏิบัติ และมาตรการแก้ปัญหาต่าง ๆ

๓. อบรมทีมสอบสวนการบาดเจ็บระดับอำเภอด้านการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน
ตามหลักสูตรที่กำหนด ใช้กระบวนการอบรมแบบผสมผสาน การบรรยาย การอภิปราย การฝึกปฏิบัติ การ
แลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยากรเป็นผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายระดับจังหวัด และสำนักงาน
ป้องกันควบคุมโรคที่ ๕ นครราชสีมา

๔. ทีมสอบสวนการบาดเจ็บระดับอำเภอ เลือกสมาชิกทีมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บจาก
อุบัติเหตุทางถนน ได้แก่ นักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานสอบสวนโรคและภัยสุขภาพ พยาบาลหรือเจ้าหน้าที่
ที่ปฏิบัติงานห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชน และเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรอำเภอที่หน้าที่
สอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่แต่ละอำเภอ โดยใช้แนวทางที่กำหนด

๕. จัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานของอำเภอที่สมัครใจนำเสนอผลการสอบสวนการ
บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการสอบสวนการบาดเจ็บจากสำนักระบาดวิทยา
สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค และจากสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๕ นครราชสีมา ให้ข้อเสนอแนะและ
ปรับปรุงรายงานให้ได้มาตรฐานด้านวิชาการ และนำผลการสอบสวนที่ได้มาตรฐานมาวิเคราะห์ประเด็นสาเหตุการ
เกิดอุบัติเหตุ เพื่อนำไปจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหที่เหมาะสมกับประเด็นปัญหาที่พบ และจัดทำข้อเสนอเชิง
นโยบายแก่พื้นที่

๖. จัดประชุมนำเสนอมาตรการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอเชิงนโยบายแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ภาคี
เครือข่ายระดับจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปดำเนินงานในพื้นที่

ระยะเวลาการดำเนินงาน

โครงการใช้ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม ๑๒ เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม

๑. เอกสารแนวทางการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางบก

๒. แบบสอบสวนทางระบาดวิทยากรณีมีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก

เกณฑ์ในการสอบสวนการบาดเจ็บ (เฉพาะในโครงการนี้)ปรับจากเกณฑ์การสอบสวนในคู่มือการสอบสวนสาเหตุ
การบาดเจ็บและเสียชีวิตจากการจราจรทางถนน^(๖) ดังนี้

๑. จำนวนการตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนนในคราวเดียวกัน ≥ 2 คน หรือจำนวนการบาดเจ็บ
 ≥ 10 คนขึ้นไป (เกณฑ์การสอบสวนในคู่มือ กำหนดให้จำนวนการตายในคราวเดียวกัน ≥ 5 คน และจำนวนการ
บาดเจ็บ ≥ 15 คนขึ้นไป)

๒. จุดที่เกิดอุบัติเหตุทำให้มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตมากกว่า ๕ ครั้งในเดือนเดียวกัน (ระยะทางบนถนนสายเดียวกัน ห่างกันไม่เกิน ๓๐๐ เมตรถือเป็นจุดเดียวกัน)^(๖)

๓. การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตเป็นเหตุที่ได้รับความสนใจจากประชาชนและสื่อมวลชน เช่น เกิดกับเด็ก เกิดกับรถนักเรียน หรือรถสาธารณะ^(๖)

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

จากการดำเนินโครงการพัฒนาทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ สู่การแก้ไขปัญหาย่อยเป็นระบบเขตสุขภาพที่ ๙ พ.ศ.๒๕๕๗ พบผลการศึกษา แบ่งออกตามกิจกรรมดำเนินงาน ดังนี้

๑. การประชุมคณะทำงานจัดทำหลักสูตรการอบรมการสอบสวนการบาดเจ็บระดับอำเภอ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๗ โดยเน้นการบูรณาการเนื้อหาระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองบังคับการตำรวจภูธร แขวงทางหลวงจังหวัด สำนักงานขนส่งจังหวัด และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๕ นครราชสีมา ผลลัพธ์ที่ได้ ได้แก่ การระดมสมองภาคีเครือข่ายเพื่อพิจารณาเนื้อหาที่จำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) โดยเน้นเนื้อหาที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเกิดการทำงานร่วมกันของเครือข่าย

ภาพที่ ๕ ประชุมคณะทำงานร่างหลักสูตรอบรมการสอบสวนการบาดเจ็บ

๒. ประชุมทีมวิทยากร วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ เพื่อจัดทำแผนการสอนและกำหนดกิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การอบรม ผลลัพธ์ที่ได้ มีแผนการสอนและแนวทางการจัดทำกิจกรรมกลุ่ม โดยเป็นพื้นฐานปฏิบัติการสืบค้น ๓ ฐาน ได้แก่ฐานข้อมูลผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต ฐานข้อมูลจากการสอบสวนของตำรวจด้านผู้ขับขี่และโดยสาร ฐานข้อมูลด้านพาหนะถนนและสิ่งแวดล้อม โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นวิทยากรผู้ให้ข้อมูลประจำฐาน

ภาพที่ ๕ ประชุมทีมวิทยากร

๓. พัฒนาทีมทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) ระดับอำเภอ ด้านการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนโดยกลุ่มระบาศาวิชาและข่าวกรอง สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๕ นครราชสีมา ได้ดำเนินการจัดอบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ แก่ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วในพื้นที่ ตามกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ ในระหว่างวันที่ ๒ - ๔ เมษายน ๒๕๕๗ ณ โรงแรมปัญญาคารา อ.เมือง .จ. นครราชสีมา มีผู้เข้ารับการอบรมจากจังหวัดชัยภูมิ สุรินทร์หนองคาย และอุบลราชธานี จำนวน ๒๓ ทีม จำนวน ๙๖ คน (ขาดผู้เข้าอบรมจากจังหวัดบุรีรัมย์ เนื่องจากจังหวัดบุรีรัมย์จัดการอบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๕๖ โดยกลุ่มระบาศาวิชาและข่าวกรอง สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๕ นครราชสีมา เป็นผู้จัดหลักสูตรและเป็นวิทยากร) การอบรมครั้งนี้มีเนื้อหาวิชาประกอบด้วย

- นโยบายกระทรวงสาธารณสุขและกรมควบคุมโรคในการลดอัตราการตายจากอุบัติเหตุทางถนน
- ระบาศาวิชาการบาดเจ็บ
- หลักการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานการการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน
- ฝึกปฏิบัติการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน
- การอภิปราย การนำข้อมูลจากการสอบสวนโรคไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา

ภาพที่ ๖ อบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

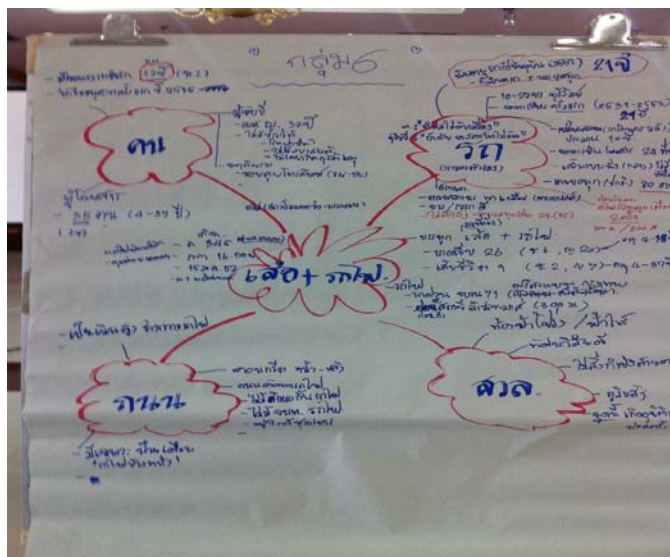
ภาพที่ ๗ อบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

ภาพที่ ๘ อบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

ภาพที่ ๙ อบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

ภาพที่ ๑๐ อบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

๔. ทีมทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) ดำเนินกิจกรรมสอบสวนในพื้นที่แต่ละอำเภอ โดยใช้แนวทางที่กำหนด

หลังจากอบรม ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) ระดับอำเภอ จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ ได้ดำเนินการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

๑. จังหวัดชัยภูมิ มีการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ๑ เรื่อง ได้แก่ การสอบสวนการบาดเจ็บและเสียชีวิต จากอุบัติเหตุรถตู้โดยสารรับจ้าง ชนกับรถพ่วง ๑๘ ล้อ ถนนสายสี่คิ้ว - เชียงคาน (ช่วงอำเภอแก้งคร้อ-ภูเขียว) อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗

๒. จังหวัดสุรินทร์ มีการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ทางถนน ๓ เรื่อง ได้แก่

๒.๑ การสอบสวนการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถบรรทุก ๖ ล้อ ชนท้ายกับรถทัวร์โดยสารบนทางหลวงหมายเลข ๒๔ (โชคชัย - เดชอุดม) อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๒.๒ การสอบสวนการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถเก๋งชนท้ายรถพ่วง ๑๘ ล้อ อ.ท่าตูม จ.สุรินทร์ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗

๒.๓ การสอบสวนอุบัติเหตุกรณีรถยนต์ส่วนบุคคลชนกับรถโดยสารประจำทาง ณ ถนน ๒๔ โชคชัย-เดชอุดม วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

๓. จังหวัดบุรีรัมย์ มีการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ๙ เรื่อง ได้แก่

๓.๑ การสอบสวนการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถจักรยานยนต์ ชนท้ายรถบรรทุกพ่วง ๑๘ ล้อ ถนน บุรีรัมย์-ประโคนชัย อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๗ วันอันตราย เทศกาลปีใหม่ วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๖

๓.๒ รายงานการสอบสวนการเกิดอุบัติเหตุการเสียชีวิตของรถจักรยานยนต์ชนกำแพงโรงเรียน อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๖

๓.๓ รายงานการสอบสวนการบาดเจ็บและการเสียชีวิตจากรถจักรยานยนต์ตกถนนทางโค้งระหว่าง กิโลเมตรที่ ๓ และ ๔ ถนนละหานทราย - ปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

๓.๔ รายงานการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถจักรยานยนต์ชนกับรถยนต์บนถนนพุทไธสง -หนองสองห้อง หลักกิโลเมตรที่ ๕ -๖ ตำบลบ้านแว่ง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ ๔ - ๕ มกราคม ๒๕๕๗

๓.๕ การสอบสวนการบาดเจ็บ รถจักรยานยนต์ชนหลักกิโล ถนนลำปลายมาศ -เมืองแฝก บริเวณทางเข้าบ้านตูปช้าง ต.เมืองแฝก อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์ วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖

๓.๖ การสอบสวนการบาดเจ็บและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ชนกับรถตู้ บริเวณ สี่แยกบ้านสุขสำราญ ถนนทางหลวงหมายเลข ๓๔๘ สายปะคำ-โนนดินแดง อ.ปะคำ จ.บุรีรัมย์ วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๖

๓.๗ การสอบสวนการบาดเจ็บ และการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถเก๋งชนกับรถเก๋งบนทางหลวง หมายเลข ๒๑๙ บริเวณ กิโลเมตร ๑๒๐-๑๒๑ ถนนสตึก - บุรีรัมย์ ตำบลดอนมนต์ อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ ๒๙ เดือน ธันวาคม ๒๕๕๖

๓.๘ รายงานการสอบสวนการเกิดอุบัติเหตุกลุ่มชน กรณีรถกระบะชนกับต้นไม้ข้างทางบริเวณถนนทางหลวงแผ่นดินสาย ๒๑๙ ช่วงหลักกิโลเมตรที่ ๑๒๕ - ๑๒๖ หมู่ ๕ บ้านโนนสวรรค์ ตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ ในวันที่ ๗ - ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖

๓.๙ รายงานการสอบสวนการบาดเจ็บจากรถบรรทุกกึ่งพ่วงพลิกคว่ำ ระหว่างถนนพลับพลาชัย - กระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๗

๕. จัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน หลังที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้รับรวบรวมรายงานการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน แก่ผู้ดำเนินการโครงการ ผู้ดำเนินการโครงการ จึงได้จัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ขึ้นในวันที่ ๒๔ - ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยคัดเลือกรายงานที่มีองค์ประกอบในการเขียนรายงานสมบูรณ์ รวม ๘ เรื่อง และได้ นำรายงานการสอบสวนการบาดเจ็บ ที่ได้รับรางวัลที่ ๑ - ๓ โดยการตัดสินของคณะกรรมการ มาจัดทำกระบวนการกลุ่ม เพื่อจัดทำมาตรการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหา ผลจากการทำกระบวนการกลุ่ม สรุปดังนี้

๑. จังหวัดชัยภูมิ นำผลการสอบสวนการบาดเจ็บและเสียชีวิต จากอุบัติเหตุรถตู้โดยสารรับจ้าง ชนกับรถพ่วง ๑๘ ล้อ ถนนสาย ๒๐๑ สีคิ้ว - เชียงคาน (ช่วงอำเภอแก้งคร้อ-ภูเขียว) อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗ ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวน ๑๓ ราย บาดเจ็บสาหัส ๓ ราย บาดเจ็บเล็กน้อย ๑ ราย มาทำการวิเคราะห์และจัดทำมาตรการแก้ปัญหา จากการวิเคราะห์พบว่า ผู้ขับขี่รถตู้เหนื่อยล้าจากการขับรถเป็นเวลานาน โดยเดินทางออกจากกรุงเทพมหานคร เมื่อเวลาประมาณ ๒๔.๐๐ น.ของคืนวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๗ มาถึงที่เกิดเหตุเวลา ๐๕.๓๕ น.ของวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗ ลักษณะการชน แบบประสานงาไม่มีรอยเบรค สันนิษฐานว่าคนขับหลับใน^(๑๐) ทีมสอบสวนอำเภอแก้งคร้อ จึงเสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยการจัดทำจุดพักรถ เพื่อให้ผู้ขับขี่ได้พักผ่อนระหว่างการเดินทาง เนื่องจากพบข้อมูลจากรายงานการสอบสวนการบาดเจ็บหลายเหตุการณ์ ว่าผู้ขับรถกลางคืนมีโอกาสหลับในได้

๒. จังหวัดสุรินทร์ นำผลการสอบสวนการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถบรรทุก ๖ ล้อ ชนท้ายกับรถทัวร์โดยสารบนทางหลวงหมายเลข ๒๔ (โชคชัย - เดชอุดม) อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๔.๓๐ น. เหตุการณ์นี้มีผู้เสียชีวิต ๑ ราย บาดเจ็บ ๑๒ ราย จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสอบสวนสรุปว่า กรณีนี้เกิดจากความประมาทของคนขับ ทั้งรถโดยสารและรถบรรทุก^(๑๑) แต่เนื่องจากถนนเส้นนี้ เกิดอุบัติเหตุหม่าบ่อยครั้ง แต่ละครั้งมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเกิดในช่วงเวลา ๐๒.๐๐ -๐๕.๐๐ น. และเกิดจากคนขับหลับใน ทำให้ทีมสอบสวนการบาดเจ็บอำเภอสังขะ เลือกลงมาตรการแก้ไขปัญหา โดยจัดทำจุดพักรถ เพื่อให้ผู้ขับขี่ได้พักผ่อนอิริยาบถ คลายความเหนื่อยล้าจากการเดินทางไกล ป้องกันการหลับใน

๓. จังหวัดบุรีรัมย์ นำผลการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถจักรยานยนต์ชนกับรถยนต์ บนถนนพุทไธสง -หนองสองห้อง หลักกิโลเมตรที่ ๕ -๖ ตำบลบ้านแวง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ ๔ - ๕ มกราคม ๒๕๕๗ มีผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์เสียชีวิต ๑ ราย จากการวิเคราะห์สาเหตุ เกิดจากพฤติกรรมคนขับขี่จักรยานยนต์ที่ดื่มสุราแล้วมาขับขี่รถ โดยผู้เสียชีวิตรายนี้ มีประวัติการเกิดอุบัติเหตุมาแล้ว ๑๒ ครั้ง ก่อนเสียชีวิต^(๑๒) ทีมสอบสวนการบาดเจ็บอำเภอ พุทไธสง จึงเลือกการจัดทำมาตรการ ด้านชุมชน เพื่อป้องปรามไม่ให้ผู้ที่ดื่มสุราขับขี่รถออกจากหมู่บ้าน

ภาพที่ ๑๑ ประชุมนำเสนอผลการสอบสวนการบาดเจ็บ

ภาพที่ ๑๒ ประชุมนำเสนอผลการสอบสวนการบาดเจ็บ

ภาพที่ ๑๓ ประชุมนำเสนอผลการสอบสวนการบาดเจ็บ

๖. จัดประชุมวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายแก่พื้นที่ วันที่ ๑๘ - ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้แทนจากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานขนส่งจังหวัด แขวง การทาง กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด โรงพยาบาลจังหวัด และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

หลังจากทีมอำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ทีมอำเภอพุทไธสง จ.บุรีรัมย์ และทีมสังขะ จ.สุรินทร์ ได้เลือกแนวทางการแก้ไขปัญหามาแล้วนำไปดำเนินการในพื้นที่ ประมาณ ๓ เดือน จึงได้กลับมาเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานขนส่งจังหวัด แขวงทางหลวง กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด โรงพยาบาลจังหวัด และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ช่วยกันพิจารณา และนำเสนอให้ท้องถิ่นรับฟังและนำไปดำเนินการในพื้นที่ต่อไป

เนื้อหาในการประชุม

๑. การนำเสนอสถานการณ์ปัญหาและข้อเสนอแนวทางการจัดการข้อมูลการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุสู่การขับเคลื่อน เป็นนโยบาย

๑.๑ กรณีศึกษา การจัดตั้งจุดพักรถ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

๑.๒ กรณีศึกษา รายงานการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถจักรยานยนต์ชนกับรถยนต์บนถนนพุทไธสง - หนองสองห้อง หลักกิโลเมตรที่ ๕ - ๖ ตำบลบ้านแวง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๓ กรณีศึกษา การสอบสวนการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถบรรทุก ๖ ล้อ ชนท้ายกับรถทัวร์โดยสารบนทางหลวงหมายเลข ๒๔ (โชคชัย - เดชอุดม) อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

๑.๔. กรณีศึกษา รายงานการสอบสวนการบาดเจ็บและเสียชีวิต จาก อุบัติเหตุรถตู้โดยสารรับจ้าง ชนกับรถพ่วง ๑๘ ล้อ ถนนสายสี่คิ้ว - เชียงคาน (ช่วงอำเภอแก้งคร้อ-ภูเขียว) อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

๒. แบ่งกลุ่ม จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับพื้นที่

๓. นำเสนอ จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับพื้นที่ และให้ข้อเสนอแนะ

ผลการประชุม

๑. กรณีศึกษา รายงานการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ทางถนน กรณีรถจักรยานยนต์ชนกับรถยนต์บนถนนพุทไธสง - หนองสองห้อง หลักกิโลเมตรที่ ๕ - ๖ ตำบลบ้านแวง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) อำเภอพุทไธสง ได้จัดข้อเสนอเชิงนโยบายการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน เรื่อง “ด้านชุมชน” โดยทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้

- ความจำเป็นในการแก้ปัญหา

- ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุซ้ำ

- ลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน

- เพื่อเพิ่มอุปกรณ์อำนวยความสะดวกทางถนน

- แนวคิดในการแก้ปัญหา

- นำมาตรการ ๓ ม ๒ ข ๑ ร ๑ ท ๑ ย ๑ ฝ (ม ๑ มอเตอร์ไซค์มีเครื่องส่วนควบครบถ้วน ม ๒ หมวกกันน็อคสวมใส่ทุกครั้งรัดคางให้แน่น ม ๓ เม้าไม่ขับ ห้ามมีแอลกอฮอล์เกิน ๕๐ มก.% ข ๑ คาดเข็มขัดนิรภัย ทุกครั้งที่ขับรถ ข ๒ พกพาใบอนุญาตขับขี่ไปด้วย ร ๑ ห้ามใช้ความเร็วเกินกฎหมายกำหนดช่วงรถวิ่ง ห้ามเกิน ๙๐ กม./ชม. ย ๑ ไม่ขับย้อนศร ท ๑ ไม่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะขับรถ ฝ๑ ไม่ฝ่าฝืนสัญญาณไฟ) มาปรับใช้

- ใช้หลัก B-CM โมเดล (Buriram Case Management Model) ซึ่งเป็นนโยบายของ นายเสรี ศรีหะไตร ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ โดยเน้นปัจจัยแห่งความสำเร็จ ๙ ประการ (บัญญัติ ๙ ประการ)

- ๑ . เป็นคนดี มุ่งมั่นทำแต่ความดี ยึดมั่น ศรัทธา ประพฤติปฏิบัติตามหลักศาสนา มีความรักชาติ รักแผ่นดินเกิด
- ๒ . มีปัญญา เป็นคนคิดเก่ง คิดเป็น ริเริ่มสร้างสรรค์ มีเหตุมีผล มีสติ มีปัญญารอบรู้เท่าทัน และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
- ๓ . รายได้สมดุล การสร้างอาชีพ รายได้ที่สุจริตสามารถเลี้ยงตนเองได้อย่างเพียงพอ ไม่มีหนี้ และมีการเก็บออมและพอเพียงในการแบ่งปัน สามารถแข่งขันได้
- ๔ . สุขภาพแข็งแรง การสร้างความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย และมีสุขภาวะที่ดี
- ๕ . สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ การสร้างสิ่งแวดล้อมให้อื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตที่เป็นปกติสุข
๖. สังคมอบอุ่น มีที่อยู่อาศัยมั่นคง ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนและสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีสุข
๗. หลุดพ้นอาชญากรรม สังคมมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
๘. กองทุนพึ่งพาตนเอง สังคมอยู่บนพื้นฐานครอบครัวเดียวกัน สายเลือดเดียวกัน มีการพึ่งพาอาศัยกันแบบญาติมิตร แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

๙. สร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) /ชุมชนเมือง ให้เป็นฐานรากในการสร้างบุรีรัมย์สันติสุข^(๙)

หลังจากนั้นนำมากำหนด แนวทางในการดำเนินงาน

- กำหนดนิยาม”ด้านชุมชน” ในที่นี้ ด้านชุมชน หมายถึง ด้านตรวจ ที่จัดตั้งในหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการ อาสาสมัครประจำจุดตรวจ อาจมาจากการแต่งตั้ง หรือเป็นจิตอาสา ไม่ได้แต่งตั้งจากหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานอื่น ๆ มีวัตถุประสงค์ เพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ชุมชน และเพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติการเฝ้าระวังในชุมชน

- จัดทำประชาคม และแต่งตั้งคณะกรรมการด้านชุมชน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจหมู่บ้านอปพร. หมู่บ้าน อสม. และคณะกรรมการหมู่บ้าน

- ประชาสัมพันธ์ แนวทางการตั้งด้านชุมชน ให้ประชาชนในชุมชนรับทราบ

- กำหนดจุดตั้งด้านชุมชน ช่องทางผ่านเข้าออก มีการจัดเวรรับผิดชอบ โดยให้แต่คุ้มของหมู่บ้าน ส่งตัวแทนมาปฏิบัติหน้าที่ เฉลี่ย ๕ คน / ๑ ด้านชุมชน สลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป เป็นจิตอาสาในการช่วยปฏิบัติหน้าที่ ในการตั้งด้าน ไม่มีงบประมาณสนับสนุน อาจได้เงินบางส่วนจากเงินกองกลางของหมู่บ้าน ในการจัดซื้อน้ำ เครื่องดื่ม กาแฟ อุปกรณ์เช่น กรวย เต็นท์กลาง แก้ว ฝ้าย ไฟส่องสว่าง ไฟฉาย ใช้ส่วนกลางของหมู่บ้าน

- ใช้มาตรการ ๓ ม ๒ ข ๑ ร มาใช้ เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

- ประสานหมู่บ้านใกล้เคียง ในการจัดตั้งด้านชุมชน

- บันทึกเหตุการณ์ประจำวัน หากผิดปกติควบคุมไม่ได้ ประสานขอความช่วยเหลือจาก ตำรวจได้ตลอดเวลา

การนำข้อเสนอเชิงนโยบายไปดำเนินการในพื้นที่อำเภอพุทไธสง มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

มีการจัดตั้งด่านชุมชน ในตำบลบ้านแวง ๑๓ หมู่บ้าน ในช่วง ๗ วันอันตราย ปีใหม่ พ.ศ.๒๕๕๘ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ - ๕ มกราคม ๒๕๕๘ มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นในตำบลบ้านแวง ๑ ครั้ง เป็นเหตุรถจักรยานยนต์ชนกับรถปิกอัพ มีผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บ ๑ ราย พบว่าสามารถควบคุมผู้มีพฤติกรรมเมาแล้วขับ ไม่ให้ขับรถออกจากชุมชน ๓๕๒ ราย เฉลี่ยหมู่บ้านละ ๒๕ ราย

ภาพที่ ๑๔ การจัดตั้งด่านชุมชน ตำบลบ้านแวง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพที่ ๑๕ การปฏิบัติงานด่านชุมชน ตำบลบ้านแวง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

๒. กรณีศึกษา รายงานการสอบสวนการบาดเจ็บและเสียชีวิต จาก อุบัติเหตุรถตู้โดยสารรับจ้าง ชนกับรถพ่วง ๑๘ ล้อ ถนนสายสีคิ้ว - เชียงคาน (ช่วงอำเภอแก้งคร้อ - ภูเขียว) อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

เสนอมาตรการจุดพักรถ (Rest Area) โดยใช้แนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ มาต่อยอดได้แก่ การที่เทศบาลจัดทำแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้เดินทาง ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ได้แวะพักผ่อน แต่เมื่อเกิด

เหตุการณ์รถตู้ชนกับรถพ่วง ทำให้ทีมเฝ้าระวังสอบสวนโรคได้นำเสนอข้อมูลแก่ผู้บริหารท้องถิ่น ให้จัดทำเป็นจุดพักรถที่มีการบูรณาการร่วมกับ ระหว่างจุดตั้งตรวจของตำรวจ จุดบริการประชาชน ด้านการตรวจสภาพรถ

ผลการดำเนินงาน

อำเภอแก้งคร้อ ได้จัดทำจุดพักรถ ที่บริเวณหน้าโรงพยาบาลแก้งคร้อ โดยร่วมกับจุดบริการประชาชน ที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจกับอาสาป้องกันฝ่ายพลเรือน เข้าเวรประจำ ในช่วง ๗ วันอันตราย ปีใหม่ พ.ศ.๒๕๕๘ ตั้งแต่ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ - ๕ มกราคม ๒๕๕๘ มีผู้แวะมาใช้บริการทั้งเทศกาลประมาณ ๕๐๐ คน

ภาพที่ ๑๖ การจัดทำจุดพักรถ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๑๗ การจัดทำจุดพักรถ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๑๘ การจัดทำจุดพักรถ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๑๙ การจัดทำจุดพัก อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

๓. กรณีศึกษา การสอบสวนการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถบรรทุก ๖ ล้อ ชนท้ายกับริดทัวร์โดยสารบนทางหลวงหมายเลข ๒๔ (โชคชัย - เดชอุดม) อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

เสนอมาตรการจัดทำจุดพักรถ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลกระเทียม สนับสนุนงบประมาณ และจัดหาพื้นที่ในการดำเนินงาน คาดว่าจะดำเนินการในช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๕๘

สรุปผลการดำเนินงาน โครงการพัฒนาทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) เรื่องการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ทางถนน เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ ๙ ได้ผลลัพธ์การดำเนินงานตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ ดังนี้

๑. ทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ ที่ผ่านการอบรม มีการพัฒนาทักษะในการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางถนน โดยสามารถจัดเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนทั้งด้านบุคคล ถนน และยานพาหนะ และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลงเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้

๒. คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุระดับจังหวัดและอำเภอมีกระบวนการในการพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบายของทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่มีการสนับสนุนการดำเนินการแก้ปัญหาการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนตามข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บและเสียชีวิตของทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน

บทที่ ๕

สรุปและอภิปรายผล

สรุป

การพัฒนาทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ สู่มาตรการแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบ เขตสุขภาพที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๕๗ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ ให้สามารถ สอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการแก้ไขปัญหาการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนได้ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ๖ ขั้นตอน โดย เน้นกระบวนการจัดทำหลักสูตรการอบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนแบบสหสาขา หลังการสอบสวนนำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเสนอแก่หน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่ ผลการดำเนินการจัดการอบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน แก่ทีมสอบสวนระดับอำเภอ จำนวน ๔๖ ทีม ผลผลิตที่ได้ มีการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน จำนวน ๑๓ เรื่อง และนำไปสู่การจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหา ๒ มาตรการ ได้แก่ มาตรการด้านชุมชน ต้นแบบ ตำบลบ้านแว่ง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่จัดตั้งโดยชุมชนและดำเนินการโดยชุมชน สามารถตรวจเตือนผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่เมาสุราไม่ให้ขับรถออกจากชุมชน ทำให้ลดจำนวนการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนได้จริง และ มาตรการจุดพักรถแบบบูรณาการ โดยความร่วมมือของภาคีเครือข่าย

ผลลัพธ์โครงการ เมื่อสิ้นสุดโครงการเกิดผลลัพธ์ดังนี้

๑. ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) ที่ผ่านการอบรมการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางถนน มีทักษะในการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางถนน และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลงเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้

๒. ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) ของอำเภอมีการดำเนินกิจกรรมการเฝ้าระวังและสอบสวนการเกิดอุบัติเหตุโดยเครื่องมือที่ใช้และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุระดับอำเภอ มีกระบวนการในการ พิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบายของทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว องค์กรในพื้นที่ที่มีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการจัดทำนโยบายด้านการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

๔. เกิดนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาคาดด้านชุมชน ที่สามารถลดการบาดเจ็บและเสียชีวิตของคนในชุมชน และสามารถขยายผลการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

การดำเนินงานโครงการพัฒนาทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน เขตสุขภาพที่ ๙ ทำให้เกิดมาตรการในการแก้ไขปัญหาย่างเป็นรูปธรรม ๓ รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ “ด้านชุมชน” ที่แตกต่างจากจากด้านบริการประชาชน โดย “ด้านชุมชน” จะเป็นด้านที่จัดตั้งขึ้นโดยประชาชน และดำเนินการโดยประชาชน ซึ่งผลจากการดำเนินงานด้านชุมชน อำเภอพุทไธสง จ.บุรีรัมย์ จำนวน ๑๓ หมู่บ้านในช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๘ โดยเปรียบเทียบข้อมูลกับเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๗ พบว่าสามารถลดจำนวนผู้บาดเจ็บลงได้ ๑๖ ราย (จาก ๑๗ ราย

เหลือ ๑ ราย) คิดเป็นร้อยละ ๙๔ และควบคุมไม่ให้คนเมาสุราออกไปขับซิ่งได้ จำนวน ๓๒๕ ราย เฉลี่ย หมู่บ้านละ ๒๕ ราย^(๑๓) แสดงว่ามาตรการด้านชุมชน มีผลต่อการลดการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนได้จริง ส่วนรูปแบบ “จุดพักรถ” อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ โดยเทศบาลตำบลแก้งคร้อ ร่วมกับโรงพยาบาล สถานีตำรวจภูธรอำเภอ และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ได้ประยุกต์รูปแบบจุดพักรถร่วมกับการตกแต่งระดับพื้นที่ให้สวยงาม สำหรับให้ประชาชนที่เดินทางผ่านเส้นทางถนน ๒๐๑ ได้หยุดพักคลายความเหนื่อยล้าจากการเดินทางไกลได้พักผ่อนถ่ายรูป จากการประเมินผลช่วงเทศกาลปีใหม่ ส่วนรูปแบบ “จุดพักรถ” อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลกระเทียม ร่วมกับตำรวจ และผู้นำชุมชนตำบลกระเทียม มีรูปแบบที่แตกต่างจากอำเภอแก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ โดยเน้นเรื่องการบริการประชาชนที่เดินทางผ่านเส้นทางสาย ๒๔ ให้มีจุดพักรถระหว่างการเดินทาง เพื่อป้องกันการหลับในซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนน

สรุปผลที่ได้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการทั้งด้านการพัฒนาศักยภาพทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ให้สามารถสอบสวนได้ตาม รูปแบบทางวิชาการระบาดวิทยาและการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน และการนำข้อมูลที่ได้จากการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ไปกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและลดการบาดเจ็บในพื้นที่ได้จริง อย่างไรก็ตามการลดจำนวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและได้รับความร่วมมือจากชุมชนอย่างต่อเนื่อง การกำหนดมาตรการแก้ปัญหา ต่าง ๆ ควรได้รับความเห็นชอบจากชุมชน โดยมีการคืนข้อมูลจากการสอบสวนการบาดเจ็บแก่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนตัดสินใจดำเนินการด้วยตนเอง โดยมีหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุน

ความคาดหวังจากการจัดทำโครงการ

๑. เกิดการขยายผลไปยังพื้นที่ใกล้เคียง และขยายกระบวนการทำงานในด้านการสอบสวน การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ไปยังทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) จังหวัดและเขตอื่น ๆ
๒. ข้อมูลจากการสอบสวน การบาดเจ็บ อุบัติเหตุทางถนน สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำนโยบายเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุในระดับพื้นที่
๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำประเด็น การแก้ไขปัญหาการบาดเจ็บจาก อุบัติเหตุทางถนน ไปบรรจุเป็นประเด็นหลักที่ต้องจัดทำแผนงาน โครงการและสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรขยายการอบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ให้ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว(SRRT) ระดับอำเภอ ให้ครบทุกอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์และบุรีรัมย์
๒. ควรนำเสนอผลการดำเนินงานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

๑. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. รายงานโลก เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ฉบับสรุปย่อ. [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖]. แหล่งข้อมูล http://www.who.int/violence_injury_prevention
๒. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. แผนที่นำทางเชิงกลยุทธ์ทศวรรษ แห่งความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. ๒๕๕๔- ๒๕๖๓. [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖]. แหล่งข้อมูล <http://www.roadsafetythailand.com>
๓. วิทยาชาติ บัญชาชัย. ๓๕ ศพต่อวัน สอจร.ชวนคนไทยลดอุบัติเหตุจราจร. [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖]. แหล่งข้อมูล <http://www.its.in.th>
๔. นิตยา ภัทรกรรม. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการดำเนินงานป้องกันการบาดเจ็บ. [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖]. แหล่งข้อมูล <http://www.thaincd.com>
๕. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนน ปี ๒๕๕๖. [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖]. แหล่งข้อมูล http://www.who.int/violence_injury_prevention
๖. ธรรมนูญต์ ไวยเนตร. คู่มือการสอบสวนสาเหตุการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากการจราจรทางถนน. กรุงเทพมหานคร: สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข; ๒๕๔๙
๗. กาญจนา ยิงขาว และคณะ. การสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถไฟชนกับรถนักเรียน ที่บริเวณทางข้ามรถไฟบ้านหนองแสง ตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๒. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๕ นครราชสีมา; ๒๕๕๒
๘. ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. การวิจัยเพื่อพัฒนาทางการศึกษา. [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖]. แหล่งข้อมูล http://rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=๖๘๙
9. เสรี ศรีหะไตร. รวบรวมองค์ความรู้ตัวแบบระบบการบริหารจัดการรายกรณี B-CM Model : Buriram Case Management Model. [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๗]. แหล่งข้อมูล www.buriram.go.th/downloads/bcm/bcm-sum.pdf
๑๐. ทีมสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน. รายงานการสอบสวนการบาดเจ็บและเสียชีวิต จากอุบัติเหตุรถตู้โดยสารรับจ้าง ชนกับรถพ่วง ๑๘ ล้อ ถนนสายสีคิ้ว – เชียงคาน (ช่วงอำเภอแก้งคร้อ-ภูเขียว) อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ; ๒๕๕๗
๑๑. วัฒนพงษ์ จงขานะสิทธิ์, นัยนา จินดาศรี และคณะ. การสอบสวนการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถบรรทุกชน ๖ ล้อ ชนท้ายกับรถทัวร์โดยสารบนทางหลวงหมายเลข ๒๔ (โชคชัย - เดชอุดม) อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗. โรงพยาบาลสังขะ จังหวัดสุรินทร์; ๒๕๕๗

๑๒. วุฒิชัย แสงสว่าง, โสภณ ใจมา และคณะ. รายงานการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน กรณีรถจักรยานยนต์ชนกับรถยนต์บนถนนพุทไธสง - หนองสองห้อง หลักกิโลเมตรที่ ๕ - ๖ ตำบลบ้านแว่ง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ ๔ - ๕ มกราคม ๒๕๕๗. โรงพยาบาลพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ; ๒๕๕๗

๑๓. วุฒิชัย แสงสว่าง. รายงานการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนกรณีรถจักรยานยนต์ชนกับรถยนต์นำไปสู่มาตรการป้องกันอุบัติเหตุการตั้งด่านชุมชน. การอบรมการสอบสวนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน ; วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ; โรงแรมโคราชโฮเต็ล, นครราชสีมา. ๒๕๕๕

